

Január 12-én életének 82. évében örökre elment tőlünk Zákányi Zsolt tanár úr, a Budakeszi Református Vegyeskar alapító-karnagya. Temetése január 27-én déli 12-kor volt Kaposváron, tanári-karnagyi munkája és sikerei színhelyén, ahol díszpolgárrá választották és ahol a református gyülekezetben hosszú évekig presbiter volt. A budakeszi református gyülekezet február 10-én délután 16 órakor emlékezik meg róla gyász-istentisztelet keretében.

Zákányi Zsolt 1925-ben született református lelkész családban. 1957-ben került Kaposvárra, ahol a Kodály Zoltán ének-zene tagozat általános iskolában 1967-ben az ő kezdeményezésére jött létre a zenei tagozat. 11 éven át a Tancsics Mihály Gimnáziumban tanárként és kórusvezetőként dolgozott. A Somogy megyei Kóta titkára és elnöke volt. Tagja volt a Kodály Zoltán és a Berzsényi Dániel Irodalmi és Művészeti Társaságnak, alapító tagja volt a Bárdos Lajos Társaságnak és a Magyar Zene – és Táncművészek Világszövetségének. A Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola világválogatós gyermek-kórusának és a több nemzetközi versenyen is díjazott Vikár Béla Vegyes Kar karnagyaként

végzett munkásságát 1989-ben Liszt-díjjal ismerték el, 1990-ben pedig Kaposvár díszpolgárává választották. Tulajdonosa a Kaposvár és Somogy művészeti díjának, a Weiner Leó-díjnak és a Munka Érdemrend ezüst fokozatával is kitüntették.

Zákányi Zsolt 2000-ben Budakeszire költözött, ahol megalapította a református gyülekezet kórusát. Eleinte csak a református gyülekezet ünnepi alkalmain szolgált az énekkar, később egyházmegyei kórustalálkozón vettek részt. 2003 júniusában már önálló hangversenyt adtak a Kálvin tereben, sőt Szokolay Sándor előadásán is énekeltek. 2004-ben Olaszországban léptek fel, 2005-ben pedig Pergolesi Stabat Mater-ét adták elő a budakeszi katolikus templomban, majd közösen koncerteznek olasz testvérkórusukkal. 2006-ban önálló világi kóruszenei hangversennyel lepték meg a budakeszi közönséget a művelődési központban, s az 1956-os forradalom emlékét Mozart Requiemjével tették emlékeztetéssé a budakeszi református templomban. A karnagy úr utolsó szolgálata halála előtt egy hónappal a december 10-i adventi koncert volt a református templomban. A kaposvári temetési szertartáson Bellai Zoltán kaposvári és Boros Péter budakeszi református tiszteletesek,

valamint volt tanítványaiból az általa vezetett kórusok, így a budakeszi református kórus tagjaiból álló énekkar szolgált. A város nevében Szita Károly polgármester búcsúzott. Beszédében kiemelte, hogy Zákányi Zsolt nemcsak kiváló zenész volt, hanem nagyszerű tanár is, aki a muzsika és zene szeretete mellett emberségre és becsületre is tanított. Legandás szigorúsága soha nem volt bántó, mindig a nemes cél érdekében gyakorolta. Utolsó útjára óriási tömeg, köztük számos budakeszi tisztelője kísérte a kiváló tanárt a kaposvári temetőben.

Zákányi Zsolt egy korábbi nyilatkozatában így vallott a negyven éves tanári pályájáról, a hivatásudatról: „A szépség sohasem pusztít, nem rombol, csak épít. Az ének-zene ezt kínálja a fogékony gyermeknek. Azután ott van rend, amely nélkül a zene elképzelhetetlen. Ennek feltétele a jól végzett munka, csak így lehet a szépségesszéményt szolgálni. Még egy fontos feltétel: az egymásra figyelni tudó ember nevelése. Csak ilyen ember tud a maga és embertársa számára hasznos munkát végezni. Az énekkari munka ilyen dolgok szolgálatára tanít.”

Koós Hutás Katalin
A temetésről készült fotók megtekinthetők honlapunkon (www.budakesziiranytu.hu)

Január 19-én súlyos betegséget követően, életének 78. évében meghalt Lelbach János, a kiváló magyar színész, Mezei Mária Budakeszi élő özvegye. Temetése január 26-án 11 órakor volt a budakeszi temetőben.

Lelbach János nyugdíjas földbirtokos

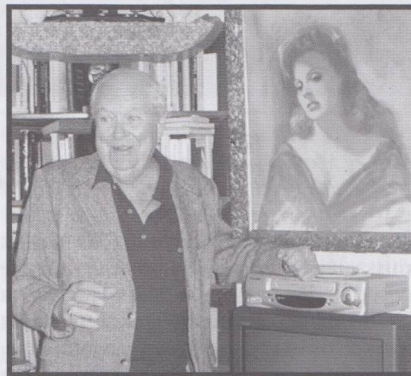
Amikor megszületett – így mesélte –, édesapja kivágatott sok tucat öreg fenyőfát, és kastélya udvarán a forgácsillatú friss gerendákból építtetett keresztelőkápolnát a család boldogan várt örökösének. Dajka, nevelőnő, mindenféle személyzet vigyázta, őrizte, dédelgette az ifjú Lelbach Jánost, anyai szeretet övta a széltől is. Tíz éves korától a sárospataki angol internátusban tanult, kamaszkorában lett szerelmes a nála húsz évvel idősebb, ünnepelt filmszínésznő, Mezei Máriába.

Mindannyiunk életét szétzilálta a háború, Lelbach Jánosét is. Családjá szétzóródott Európában, ő itthon maradt. Érettségi után egyetemre járt, de a fordulat éve után, mint osztályidegent, a tanulástól örökre eltiltották a kommunisták. Egyetem helyett három évig katonára, de mert megbízhatatlan elem, fegyveres szolgálat helyett munkaszolgálatosként robotolt.

Ifjú emberként az utcán szólította meg Mezei Máriát. *Értsd meg, azért születtem, hogy Magára vigyázzak, hiszen három éves gyerek – tizenhét éves korában Lelbach János így vallott szerelmet Mezei Máriának. „Hét évig mint egy hűség szép nagy kutya kísért” – írta évtizedekkel később Vallomástörőredékében a színész. Aztán három évi próbaházasság után, 1958. március 8-án összeházasodtak. Lelbach János állta a szavát: amíg Mezei Mária élt, vigyázta, őrizte, dédelgette őt. Tolmács, testőr, sofőr, házimunkás, ügyintéző – és legfőképpen szerető társ volt mellette, a sziklaszilárd pont Mezei Mária életé-*

ben. *Túl kellett élni a kommünt – mondogatta fanyar humorral felesége halála után atyai jónarátom, aki negyven évig egy munkahelyen dolgozott, néha tisztviselő volt, néha ügyintéző, néha tolmács, néha fizikai munkás. Nappal dolgozott, este, éjszaka őrizte Mezei Máriát.*

Szolgálatban telt el az élete.

1956. október 23-án este hazakísérte Budakeszire a forradalmi lázban égő színésznőt, útközben pezsgőt vásároltak, boldogan koccintottak és az utolsó autóbusszal indult vissza János Budapestre. Reggel – már tankok dübörögtek lakása előtt a Margit körúton – Budáról Budakeszire gyalogolt, aztán vissza a városba kenyérért, hírekért, s megint vissza Budakeszire.

Önként, boldogan vállalt feladata volt: történhetett bármi a világban, ő a széltől is óvta Mezei Máriát.

A hatvanas évek elején Mária késő esténként az Anna presszóban lépett fel. János minden este ott ült a háttérben, s éjjel két óra körül – akkor már nem autóbusszal, hanem saját öreg autójukon – indultak haza Budakeszire. Egyik este zárórakor az üzletvezetőnő egy búcsúpohárra invitálta a házaspárt, merthogy másnap bezár az üzlet, tata-

roznak. Peregtek a percek, ürültek a poharak, hajnalodott, négy óra tájban indult hazafelé Mária és János. Az üzletvezetőnő az órájára nézett, és úgy döntött: hat órakor jönnek a mesterek, addig már nem érdemes hazamennie, ledőlt egy pamlagra az irodában. Hat órakor csöngetésre riadt, ajtót nyitott, ott állt, kezében egy nagy láda, Lelbach János.

– Mi történt, János, itt felejtettek valamit? – kérdezte meglepetten.

– Nem. Én vagyok a tapétás – válaszolta.

Mint megtört osztályidegen robotolt a szocializmusban. Magánéletében művelt úriember, Mezei Mária férje, társa, szolgálattevő mindene.

Névjegyének tanúsága szerint címe, rangja: nyugdíjas földbirtokos.

Értékromboló évtizedekben Mezei Mária Isten küldte vályogvárában, Budakeszi otthonukban őrizték a múlt értékeit. Kultúrát, magyarságot, emberséget, szellemiséget.

Mezei Mária otthona színháztörténeti múzeum. Felesége halála után Lelbach János erkölcsi feladatának tartotta megőrizni a régi tárgyakat, színházi fotókat, kéziratokat, a magyar múlt kincseit érő ereklyéit. Szervezett, intézkedett, végrendelkezett. Mire mindent elrendezett, elfáradt.

Az értékes örökség őrzését, a felelősséget és a feladatot Budakeszi polgáira és barátaira bízta.

Amikor temették, süttött a nap: Mezei Mária földi életében kalandos sorsú társával, Lelbach Jánossal mosolygott ránk – most már együtt, örökre.

Szigethy Gábor

A Mezei Mária házat 2000-ben Lelbach János a budakeszi önkormányzatra hagyta, hogy örökre múzeum maradjon a nagy színész emlékére.

A szertartásról készült fotók megtekinthetők honlapunkon (www.budakesziiranytu.hu)

